

MUTATMÁNY

KUNOSS

„I S T E N I T É L E T”

ezimű 4 felvonásos szomorujátékából.

MÁSODIK FELVONÁS.

Színhely: A' nyulak szigetén Sz. Margit Klastroma; előtte
's körülé virágok.

ELSŐ JELENET. Erzsébet, V István leánya; Csilla, Zonuk
erdélyi vajda leánya.

Csilla. No lásd, megint olly rögtön távozott,
'S a' mit beszélt is olly hidegszerű.

Erzsébet. Sőt úgy találtam, lángolobb szavakban
Nem önthető ki keble érzetét.

Csilla. Te úgy talátd? Lásd az én szívem
Hültnek találta őt, ki nem tud olly
Heven szeretni, mint ohajtanám,
'S mint érzem én, hogy érte lángolok.

Erzs. Ezt könnyű hinnem; 's ezt helyeslem is.
Nekünk a' sziv az egy nyitott világ,
Hol munkaközt találhatunk magunknak,
'S hol érdemünk virága megterem.

A' férfiak rendeltetése más.
Nagy pálya van kiszabva önekik,
'S így nem lehetnek olly egész miéink,
Miképen ezt talán ohajtanók;
Mert őket a' hon, a' közügy veszélye
Szólitja föl 's foglalja gyakran el.

Csilla. Ha őt szerelme tengerével együtt
Kizárolag nem birhatom csak én:
Mi nékem akkor a' hon, a' világ!

Erzs. Te balga lány vagy; szertelen szerelmu;
Tulságosan hódolsz az indulatnak. —
De hagyjuk ezt. Jer a' gyepágyra.
(Mennek a' gyepágyfelé; Csilla első látja meg a' rajta lé-
vő két virágfüzért.)

Csilla. Nézd csak Lizinka itt füzérek vannak,
A' kertsziget legszebb virágibul.

Erzsébet. Emlékezel, hogy multkor is találtunk
Füzéreket, 's nem tudhatók kívül.

Csilla. Én már kitudtam, hogy ki műve volt.
A' fő kertész panaszkodott miatta
A' fejdelem - anyának. Ő beszélte,
Hogy Bojta az ki a' sziget virágít
Letépi szeltiben, 's füzéreket
Kötöz belőle, titkos indulattal. —

De ám fejedelmi asszonyunknak ő
Kegyében áll, 's így nem tilalmazá.

Erzs. Kíváncsi volnék tudni, mit jelent ez?
Csilla. Kérdéseidre önszived sugalma

Nem válaszol.

Erzsébet. Oh nem. Ha egy füzért
Egyetlen egyet kötne csak; de sőt
Még akkor is kérdés: kinek kötő?
(Hátuk mögött keresztül megy a' színen egy fegyveres.)

Csilla. Én jó forásbul mondhatom Lizinka —

Erzs. Nem vetted észre, elsurant mögöttünk
Egy burkolódzott férfi.

Csilla. Ah! dehogy;

Csak képzeld. Vagy tán biz ő vala.

(Más burkolt fegyveres megy keresztül.)

Én jó forásbul mondhatom Lizinka —

Erzs. Nézd, újra egy. Jer innen el; siessünk.

Csilla. De hagyd kimondanom —

Erzsébet. Ne szólj! Ne szólj!

Ki tudja, milly fülebbe jutna el

Szavad. No nézd csak, újra más alak!

(Béla hívei szállongnak keresztül a' színen.)

Utána több; oh Csilla, jer, jer innen.

Csilla. Valóban, itt maradni nem tanácsos.

(Elindulnak; távolacska veszi észre Erzsébet, hogy elfe-
lejté magával vinni a' füzért.)

Erzs. De im füzérem nincs velem; pedig
Lehetlen azt ott elfonyadni hagynom.

Csilla. Hát hozd el; én bevárlak addig itt.

Erzsébet. Kisérj odáig Csilla, kedvesem;
Magam már vissza menni nem merek.

Ki tudja hol, mellyik virágbokor
Mögött leselekedik gonosz, ki törrel
Reám rohanna, és halálra döfne.

Csilla. O balga lány! ki volna a' ki téged
Megölni tudna? Noh, de elmegyek,
Kis özikém, hogy meg ne öljenek.
Hát csak hamar; különben a' zsolozsmát
Is elmulasztjuk.

Erzsébet. Várj; megint jön egy.

Hadd menjen el. Jó lesz, ha félre állunk.

(Egy bokor mögé vonulnak.)

MÁSODIK JELENET. Fegyveres és az előbbiek.
(A' fegyveres egyenesen hozzájuk megy.)

Fegyveres. 'S ti mit kerestek illy időben itt,
Hol fegyverezve bajnokok gyülröngnek.

(44)

Csilla. Mi a' szabadba esti légre jöttünk.
Itt járnai nem tilalmaz nénikénk,
A' főnökasszony.

Fegyveres. Ah! bocsánatot.
Nem ismerém becses személyteket.
De jó hogy éppen így találkozunk,
'S jelenthetem, hogy itt ne késsetek,
Mert vész fenýíti titkon e' vidéket.

Csilla. Sejtettük; és azért iparkodunk el.
Imént itt annyi fegyveres vonult át. (Aggódva.)
Bizonytal ők foralják a' veszélyt;
'S tán Béla ellen?

Fegyveres. Ők baráti, hívei
Bélának; a' veszély egyébhonan
Ered. De itt ne késsetek tovább.
Egy pillanat: 's majd nem lehet menekni.

Csilla. Köszönjük e' gondoskodást, vitéz. —
Menjünk Lizinka! (Vonja magával.)

Erz sébet. Ugy de a' fizérem!
Mint hagyjam ott fonyadni? Istenem — (Be a' zárdába.)

Fegyveres (egyedül.)
Csinos teremtés mind a' két leány.
Kár volna martalékul esniek.
A' hír ugyan koholmány is lehet;
De jobb előre óvakodni; 's így
Bélával is tudatnom illik azt. (El.)

HARMADIK JELENET. Bojta (egyedül.)

Nem! ő apácza nem lesz, esküszöm!
Hijába záratá el a' királyné!
Szerelmem őt ki tudja vinni innen,
Ha a' pokolnak minden ördögét
Állitaná is örül e' falakra. —
Illy szép virágnak elfonyodni; és
Oly kinosan, oly lassu hervadással
Fonyadni itt e' zárdá rojttökében:
Az nem lehet; nem! Istenemre mondom! —
'S ő a' szelid galambka mit se' tud még
Arrul, miért van e' falak között;
Nem sejtí, hogy természetelleni
Pályára szánta őt a' mostoha;
Nem azt, milly fürtelemmē aljasitná
A' bün-palástba öltözött gonoszság.
(Meglátja az ottmaradt füzért.)
De im, fizérem itt maradt, (körünléz) 's csak egyik.
Mi ez? Talán nyomára jöttek a'
Viszornyak? És ezt Csilla hagyta itt,

Hogy értesítsen róla. Ugy van, ugy;
Nyomára jöttek. Oh, de hasztalan!
Ármányaiknak ellenébe ármányt
Fogok szegezni, 's győztes én leszek.
(Megzendül a' zárdában a' zsolozsma.)

Ez a' zsolozsma. — Oh mi szívható! —
A' hangvegyület közt is ösmerem
Lizinka édes ömletű szavát. —
Te föllegek királya! halld meg őt,
És hallj meg engem, érte imádkozót.
(A' zsolozsma tovább hangzik; Bojta buzgólkodva a' tem-
plomkúszőbre térdel.)

NEGYEDIK JELENET. Vid, Laforceza, Kormay 's néhány
fegyveres. (Pektari horvátországi bán által bérlett czin-
kosok. Lopódzva jönnek a' zárdá bal oldalához.)

Vid. Legjobbkor érkezénk barátim;
Most éppen a' zsolozsmát kornyikálják.
'S így észrevétlenül lopódzhatunk be.

Kormay.
Hol a' kötélhágcsó? Hajítsd föl itt vigyázva.
(A' fegyveres kötélhágcsót vesz elő 's fölhajítja. Az ablak-
rámában megakad.)

Előre csak! föl! föl!
(Fegyveresek mennek a' kötélhágcsón.)

Bojta (fölríadva körünléz.) Mi zaj van itt?
Ki háborítja vakmerő szavával
A' szent zsolozsma hangjait 's imámat.

Vid. Vigyázva! csak vigyázva menjetek;
'S ha majd fölértek, várjatok reánk.

Bojta. (Vizsgálódik 's észreveszi a' rablókat.)
Ez órcsapat,

(Fegyvert rántva fölkiált). Hah! átkozott pogányok!
E' szent helyen rabolni mertek e?
(A' rablók megrezzennek. Vid kardot ránt; társai lefelé.
jönnek.)

Vid (Bojtához.) Egy szót se többet illy riadva, gyermek,
Mert torkodon huzom ki nyelvedet. — (Társaihoz)
Ti menjetek csak; majd mi végezzük
Egymással.

Bojta. Ördögök! ne merjetek
Mozdulni fölfelé; leszörlek onnan,
Hogy testetökben ép tagocska nem lesz.

Vid. Várj kérkedékeny fattyu megtanítlak.
(Megtámodja.)

Bojta. Rabolni tudsz. Lássuk ha vinni tudsz e?
(Összecsapnak; a' czimborák a' hágcsórul nézik, 's midőn
látják, hogy Vidot megnyomja; lejönnek, 's Bojta ellen
támodnak.)

Csak jöjjetek, ha halni kedvetek van! (Harczolnak.)

ÖTÖDIK JELENET. (Az előbbieket; Béla párthívei közül fegyveresek Madocs vezérlete alatt.)

Első Fegyveres.

Ha nem csalódom, erre (mutat) kard zöreje van.

Madocs (figyelmezve.)

Valóban az; már itt a' czimborák!

M. Fegyv. Egyellen olly sokan csatáznak, im!

Madocs. Ez Bojta!

E. Fegyv. A' rablók vezére, Vid.

Madocs. Előre csak barátim; el ne hagyjunk Iramni egyet is közülök.

(Megtámadják a' tolvajokat, kik nyomon futásnak erednek, kettő nem menekhetik közülök.)

Hah, vakmerő garázda tolvajok!

E' szent helyet így undokitni meg!

Rá törni arra a' mi istené!

Kormay. Ne káromolj garázda tolvajoknak.

Mi nem vagyunk alávaló zsványok,

Kik pénz után esengve rablanak.

M. F. Még porbe száll utóbb a' büncsiszár

Velünk: miért nem udvaroljuk és

Nagyságosozzuk.

Madocs. (Ki időközben Bojtával beszélgetett, 's vérző homlokát törülgeté; társaihoz.)

El, csak el vele! (Bojtához)

Nem távozom; nyugodj ki itt előbb;

Mert ennyi czinkos ellen egy magadnak

Megküzdened nem könnyű munka volt.

Bojta. Az átkozottak jól vitézkedének;

'S csak kedvező szerencse, mondhatom,

Hogy illy csekély seb mind az, a' mi ért.

Madocs. Jer, ülje itt, 's pihend kijól magad', Aztán majd a' gyűlésbe elmegyünk.

Bojta. Csak menj előre foglyaiddal; én

Ha megpihentem, majd után megyek.

Madocs (fegyvereshez)

Vegyétek körbe, 's jól vigyázzatok;

Azért a' kard kivonva markotokban,

Hogy a' ki félre lép, lakoljon. — El velök.

(Kisérlik a' foglyokat.) (Bojtához)

Közinkbe várunk a' gyűléskedésre.

(Kézet fognak. Indul.)

Bojta. Ha megpihentem, elmegyek.

Kormay. Nem erre mén

Az ut Budára! Pártos czimborák,

Hová vezettek?

E. Fegyv. Herczegünk elébe!

Kormay. Nem! arra nem megyek! Mi dolga van

Bélának én velem?

Madocs. Te menni fogsz!

Kardhegygyel is fogunk mi kinszeríteni.

Kormay. Bélát nem ismerem bírónnak!

Kisérjetelek Budára engemet!

Madocs. Vegyétek őt kardhegyre bajnokok.

(A' két hátul menő fegyveres egész testeig értetve szögzi neki kardját.)

Kormay. Vitess Budára, átkozott! Budára!

(Elviszik társával együtt.)

HATODIK JELENET, Bojta. (Egyedül. Leüla' gypégyra.)

Mi zárt világ a' klastromok fala!

Belé a' harczi zajgás sem jut el.

Im itt kün, egy kis ütközet dulongott,

Halál vigyorga ránk a' küzködésben,

'S ott senki nem tud mégis e' veszélyrül. —

Mikint szerelmes pár ölekezése

'S a' lány-ajakról titkon ellopott

Csók-villanás, olly néma-csendesen

Mult el reájok nézve a' veszély.

Nem sejtet, ah Lizinka! hogy miattad

Küzdöttem, és kockáztam éltetem! (Fölkél.)

Valyon mi az, mi ott a' küzdhelyen

Fehérzik (oda megy 's fölveszi.) Egy irat. De hisz mit ér,

Ha nincs, ki elbetűzze foglalataját.

Pedig talán nyomos dologrul írva.

Igaz, Zonuk 's a' herczeg értenek

Az illy tudákos ügyhöz. Elviszem

Nekik, ki tudja mijly titok lehet.

(Folytatása következik.)

EGY AGGLEGÉNY' GONDOLATI.

Gyakran kikel az ember a' szerelem ellen, mulékonynak és hamar tűnőnek nevezvén azt; de e' beszédét a' sirján tenyésző virág is meghazudtolja, mellynek szerelem ada létet a' nagy természetben, melly bájszineivel és szép szagával csak azért gyönyörködtet, hogy a' szerelem' mindenre kiterjedő hatalmát éreztesse.

Hogy az emberek különféle helyzetben vannak, arról mi nem tehetünk; hogy mindnyájának ugyan egy legyen gondolkozásmódja mindenben, azt nem kívánhatjuk; de igenis kívánhatjuk és követelhetjük azt, hogy az ember képes legyen minden dolgot minden oldalról megvizsgálni, 's lelkét az ellenkező nézetekkel is megbarátkoztassa, hogy kételkedni tudjon. A' türelmesség szép dolog; ezt a' kételkedni tudás szüli, a' kételkedés pedig minden bölcselkedésnek eleje, 's ki kételkedni nem tanult, tudni soha sem fog. (Folytatjuk.)

Hírek. Szász Károly, m. t. társ. r. tag előfizetést hirdet következő czimű közhasznú munkájára „Parthenon. Tanulmányok tára,” mely mind azt mi rendszeres tanulmányok, bármilyen lángezü növendéknek is idejét nyolcadik 's tizenhatodik évi között — soknak messze azontul is — teljesen 's hasznosan kitöltheti, illő terjedelemmel foglalja magában, következő osztályok szerint: I. Osztály Nyelvészet, 1. Magyar nyelvudomány. 2. Latin nyelvudomány. 3. Német nyelvudomány. II. Osztály Mathematica. I. Számudomány, (Arithmetica. Algebra. Analysis.) 2. Terjtudomány, (Geometria.) 3. Erőtudomány, (Mechanica.) III. Osztály. Természeti tudományok. 1. Természetismeret. (Historia naturalis.) 2. Természetudomány. (Physica. Chemia.) 3. Műtudomány. (Technologia.) IV. Osztály. Emberismeret. (Anthropologia.) V. Osztály. Világ- föld- 's honismeret. (Geographia. Statistica.) VI. Osztály. Történeti tudományok. 1. Emberiség történetei. (Historia universalis.) 2. Honi történetek. (Historia patriae.) Vallás, 's annak történetei kéziratban maradnak. — Megjelenése idejére nézve következők nyilatkozik a' t. kiadó: Ennyinek kiadása tudnivaló hogy huzamos idő alatt végződhetik bé, 's én arra előleges számítással négy évet tüztem ki; mi alatt, ha élek, 'stb. 'stb. f. é. szeptemberben kezdve minden hónapban megjelenik egyegy 6—7 ívnyi füzet Srétben, szép papírosra tisztán 's hibátlanul nyomtatva. Az egymást követő füzetek felváltva terjednek ki az osztályok' különböző tárgyaira, de minden évi folyamat a' benne adott tudomány' vagy tudományok' fő szakaszait végzi be, hogy külön kötetbe alakítható, 's magára is használható legyen. Fokönként emelkedés az elemibb 's egyszerűbb ismeretekről magasakra, önként értetődő vezérelv. Három — fegfőlebb négy — füzet felévre bővön elég tanulmányt foglal magában. Első évi füzetek' tárgyai: Magyar-és Latin-nyelvudomány, Számudomány, Geographia.

A' megszerzés' jutalmasabb módja évi előfizetés, melyet egy 12 füzetekből álló egész évi folyamatra 4 (velin példányokért 6) pengő forinttal, egyes osztályokért füzetenként 25 (velinen 40) pengő krajczárral, bérmentes béküldés mellett, ez évi november' végéig tehetni.

Kovacsóczy „Nemzetek Története' Tárának“ második osztályát, — Honunk történeteit magában foglalandó, n. Gömör vmegye KK. 's RR. elfogadták, kinyomatását tettelesen is előmozdítandók. Megjelenend Kassán, Werfer K. könyvműhelyében.

Kassán, Werfer könyvműhelyében elhagyá a' sajtót De Trevern apátnak az Angol egyházról 's reformatiorul általában írt munkája. Ugyanott Szemere Bertalannak, a' magán-rendszer elvén épült fogház a' k-ruli értekezése, Borsod vmegye e' tárgyban munkálódó küldöttségének ajánlva, kijött.

Megjelent végre az academia költségein, a' fáradsáman készült, sokáig nélkülözött, 's ohajtva várt Magyar-és német Zsebszótár első kötete, vagyis a' magyar-német rész, 8ad réthben, füzve, író papír. 3 ft. posta-pap. 3 ft. 30 kr. ezüstp.

Pongrácz Lajos „Karpát-uti zengemények“ czimű munkája, 16-r. 46. l. az árviz által károsult Hont megyei adózónép javára van szánva. Ára 30 kr. ezüst.

Eszt ergam, nyárutó 25én 1838. A' nyomoruságban sínlódók könnyeit, habár parányilag is felszárítani, másoknak pedig egy kellemes estet szerezni ohajtván, itt keresztül utaztakor a' közhírből ismeretes bécsi zenész Pospischil ur f. h. 23án physharmonikával játszandó hangversenyt hirdet; mely nemes czél elősegelésihöz több kebelbéli műbarát is ajánlkozni sziveskedett: de fájdalom! mind ez nem buzdítá a' megjelenésre annyit, mennyit az ügy szentsége követelt vala; igaz ugyan, hogy a' hirdetémények csak az nap délben osztattak szét, 's így a' szcépnm nagyobb részének is — engedelemmel mondvá — nem maradt talán elég ideje a' piperére, azért jelent meg olly kis számmal; mi valóban igen kár volt, mert a' többek közül K... P... kisasszony egy olasz magánydalban különösen kitüntetett kellemes csengőt énekére, — Pospischil ur physharmonikájából pedig ügyesen kicsalt fülgönyöröködötő hangjaira a' kevés de. válogatott halgatók, telles megelégtültségi örömlükben, tetszősöket tapsakkal 's éljenzéssel nyilatkoztatták. — Köszönet ezen emberbaráti szivességért, mely 133 ft. 10 kr. szaporitá a' vizkárvallottak pénztárát!

ZÖLDY.

Pest, nyárutó 28ikán. Nem csak időjárátunk, hanem kerti fáink levelei is hirdetik már a' közel öszt, mely egyebiránt savanyu gyümölcsével, mostohaságát fedve is alig fogja magát igen ajánlhatni. Főkép kedvetlen vendég leend pedig az eddig ház nélkül volt, nyárlag fölütött sátorokban, bódékban, putrikban 'stb. élő-dött néposztályra nézve.

Aug. 25kén délelőtti 9tül 12ig tartá Pestmegye nagyobb teremében a' pesti vakok intézete nagy próbatétét, melyet két növendék által magyar-és német nyelven mondott üdvözlés nyitott meg, a' magyar nyelvűt német, a' németet magyar születésű gyermek szavalván. Erre következett négy hangu karének, hit-nyelv- 's egyéb tudománybeli vizsgálat, kézi munkákban gyakorlás, 's énekes és hangszerbeli zene. A' jelesbek megjutalmaztattak. Pránder ezüstművestől, Uzovics János Esztergammegyei főispánhelyettes és helytartósági tan. urtól, Eötvös József kir. ügyvéd hitvesétől 's Müller ezüstművestől ajándékozott ezüst emlékpénzzel. Wesselényi Miklós báró a' vaknövendékségnek 20 p. ft. ajándékozott. A' növendékek kézimunkáit nagyobb részt magokhoz válták a' hallgatók. E' napon délután tartattak a' tesztgyakorlási próbák.

VIRÁGNYELV.

Garay-és Kunoss-tul.

Csillagvirág.

Szerelemben ki mint bizik:
Vagy üdvözül, vagy kárhozik.

Majorána.

Gyülldjed bár a' nőnemet;
Csak oldj föl atul engemet.

Szalag-fü.

Mit szerelem füz össze:
Ember — miért kötözze!